అత్ర సర్వస్వామ్యాని స్వాయత్తీకృతాని
కృతికర్త్రా

కల్యాదిగతాబ్దాః, 5061,
శ్రీ
రామానుజీయశకే 943

చెన్నపట్టణే
శ్రీరామ ముద్రాశాలయాం
ముద్రాపితమ్
కోశసహస్రం
విజయతాంతరాం

1960

గ్రంథకర్త

కవిత్రయమిత్ర, కవితాకళానిధి, కవికంఠీరవ, విమర్శకశిరోమణి,

విద్యారత్న: శ్రీ గో. రమాకాంతాచార్యః (బి. ఏ.

హరిః ఓం

శ్రియైనమః

కృతికర్తుః జీవితసంగ్రహః

శ్రీ గోట్టుముక్కుల రమాకాంతాచార్యవర్యః కాశ్యప గోత్రోద్భవః శ్రీకృష్ణావాహినీ తీరవర్తిని మంగళగిరి మహాక్షేత్రే, సంస్కృత ద్రావిడ వేదాధ్యయన గురుకుల సభాధ్యక్షాణాం శ్రీ కృష్ణమాచార్యాణాం కుమారః, మాతుర్నామ శ్రీ కనకాంబా, అస్యకవికుమారస్య ప్రాదుర్భావః 1882 క్రీస్త్వబ్దే. అయమాజన్మని శితబుద్ధిః, గుంటూరునగర ఆంధ్ర క్రైస్తవ కళాశాలాయాం ఆంగ్లవిద్యామభ్యస్య, 1902 క్రీస్త్వబ్దే 'యఫ్, ఏ.' పరీక్షాయాముత్తీర్ణః. తత్కళాశాలాయామేవ ఉపాధ్యాయపదవీ మలంకృత్య; కియదంతరే 1904 క్రీస్త్వబ్దే మంగళగిరి రైవిన్యాసస్థానే, లేఖకోద్యోగే ప్రావిశత్. 1928 క్రీ॥ శ॥ రైవిన్యాస శాఖాయాం ఉపమండలాధికారపదవీ మధికృత్య, క్రీ॥శ॥ 1938 పర్యంతం అతినిపుణతయా తదధికార కార్య మపూరయత్. తచ్ఛాఖాయాం ఉపరితన అధికార వర్గస్య తదధీనవర్గస్యచ సంతుష్టికరః ఆసీత్: క్రీ॥ శ॥ 1914, పట్టభద్ర (B. A.) పదవీం క్రీ॥ శ॥ 1924, న్యాయవాది పదవీం చ మేధాబలేన అధ్యతిష్ఠత్. ఆంగ్లవిద్యయా సాకం, తత్ర ఉపాధ్యాయ వరిష్ఠస్య శ్రీ వంగిపురం కృష్ణమాచార్య ధీమణేస్సవిధే కావ్యనాటకాదీన్ మంగళగిరి వాస్తవ్య శ్రీ అళగియ మణవాళస్వామినాం సన్నిధౌ వేదాంతశాస్త్ర రహస్యానిచ, ద్రావిడ ప్రబంధ

తిరుమంత్రార్థాదీంశ్చ అపఠత్, బాల్యాదారభ్య కవితా ప్రసంగే అభిరుచి విశేషతయా ఆంధ్రకవితాం ప్రారభ్య ఆశు- అవధాన శైలీం ప్రాప్య బహుసంఖ్యాక పద్యాన్యరచయత్ సంస్కృతభాషాయాం, ఆంగ్లభాషాయా మపి కవితా పాటవ ముపార్జయత్. I. సంస్కృతభాషారచనాని : (1) శ్రీ మంగళాద్రి నరసింహస్తోత్రరత్నం (ద్విశతాధిక శ్లోకాత్మకం); (2) శ్రీ యదుగిరీశ ముక్తాహారః (శ్రీ యతిరాజ రత్నహారసహితః) 225 శ్లోకాః (3) శ్రీనివాస స్తవరాజమ్ (ద్విశతాధిక శ్లోకాత్మకమ్) (4) భగవదవతార సంగ్రహః, 520 శ్లోకాః; (5) భగవన్మతదర్పణం: శతశ్లోకాత్మకం; (6) భారతీరత్నతోరణం (యతిరాజసప్తశ్లోకీ, వందే మాతరం, స్వరాజ్య నవరత్నహారశ్చ) ఇత్యాదీని కావ్యాని (7) శ్రీరామచంద్ర సుప్రభాత ద్వాదశీ (8) శ్రీమదాది శ్రీవైష్ణవషోడశీ (9) పరమభాగవత ద్వాదశీ (10) సంజీవ దేవ స్తవ నవరత్నమాలా ఇత్యాదీని ఖండకావ్యాని.

II ఆంగ్లభాషారచనాని (1) శ్రీ రామవిషాదః (Sri Rama's Soliloquy)., (2)వనగీతమ్ (Wood-Song) (3) సత్యనికేతనమ్ (In the Temple of Truth, a Philosophical Poem of 410 lines) ఇత్యాదీని పద్యకావ్యాని

ii (1) హిందూమతే, శంకరాచార్యస్య స్థానం (The place of Sankara in Hinduism) (2) శ్రీభగవద్గీతారహస్యసిద్ధాంతః (The Secret Doctrine of the Bhagavadgita (3) సనాతనకాలికధర్మగతిః (My times) ఇత్యాది గద్యకావ్యాని.

III ఆంధ్రభాషారచనాని iii (1) అస్తమయః, (2) హిందూ విశ్వవిద్యాలయః (3)ఆంధ్రకవితా వర్తమావస్థితిః (4) ఆచార్యస్మృతిః (5) గోపాలకృష్ణగోష్ఠీ, మహాత్మా గాంధీ ఇత్యాది మహాపురుష నిర్యాణ పరఖండకావ్యాని-

ii (1) భగవన్మతకౌస్తుభః (విశిష్టాద్వైత మతవిమర్శక వ్యాసావళీ) (2) హిందూసనాతన వేదమత వైభవ (3)వైదికధర్మవిప్లవః (4)హిందూసంఘోద్ధరణమ్ (5)కువాద కలిశాయుధం ఇత్యాదీని గద్యకావ్యాని.

iii ఆంగ్లగ్రీసెలిజీకావ్యం (కరుణాతరంగిణీ త్యనువాద రూపేణ) శ్రీ భగవద్గీతాం, యామునాచార్య స్తోత్రరత్నంచ, ఆంధ్రీకృత్య ఖ్యాతిమగమత్ అస్యకవితల్లజస్య 'కవితాయ మిత్ర' 'కవితాకళానిధి' 'కవికంఠీరవ' 'విమర్శకశిరోమణి' 'విద్యారత్న' ఇత్యాద్యుపాధయః బహవస్సంతి క్రీ॥ శ॥ 1897 గుంటూరునగరే 'శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయసంవర్ధినీ సభాం' స్థాపయామాస.

క్రీ॥శ। 1930, 1933, 1935, 1945, 1949 పాటలీపుత్ర, బరోడా, మైసూరు, కాశీ, బాంబే నగరేషు ప్రవర్తిత ప్రాచ్య విద్వన్మహాసభాసు (oriental Gonferences) అస్య కవేః వేదాంత విషయకవ్యాసాః ఆదరమ ప్రాప్నువన్. క్రీ॥ శ॥ 1941 శ్రీవైష్ణవసభాయాః, త దనుబంధితయా ప్రవర్తిత 'వివాహ వయోనిర్ణయసమితేశ్చ' (కొరుకొండ) క్రీ॥శ॥ 1945 శ్రీ విశిష్టాద్వైత మతప్రచారక సంఘస్య, ప్రథమపండిత పరిషదః (అన్నవరం) : క్రీ॥ శ॥ 1949 ఆంధ్ర విజ్ఞాన సారస్వత పరిషదః(గుంటూరు)అధ్యక్షపదవీ మలంకృత్యశ్చ నిర్వాహాయా

మాస. ద్వావింశతివత్సరపూర్వ్యే విశ్రాంతివేతనం స్వీకృత్య బాపట్లపట్టణే నివాస సౌధం నిర్మాయ సుఖేన వసతిమకల్పయత్. అస్య ధిషణా శాలినః పుత్రరత్నాః శ్రీనివాస సుందర కృష్ణాఖ్యాః సకుటుంబాః పితృ మాతృ(శేషాంబా) భక్తిమేదుర మానసాః, ఆంగ్ల విద్యాపారీణాః, రాజకీయ ఆహారశాఖోద్యోగీ సుఖం విరాజతే.

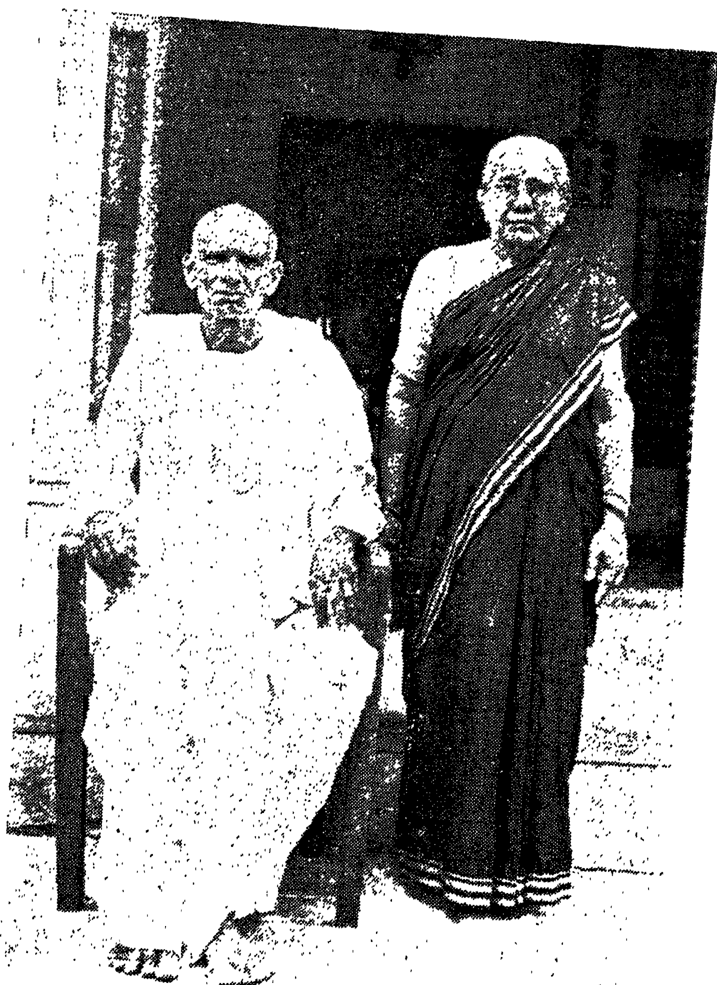
యదుగిరినాథస్య ప్రాభృతరూప ద్విశతాధిక పద్య స్తోత్రం (యతిరాజ రత్నహార సహితం) విరచ్య ఆలోకనానందమనుభవితుం కవిశేఖరః మహ్యం ప్రాహిణోత్ — తదా వాద చూడమదాత్రితుం, పదార్థగంభీరతా, ఉదగ్ర భక్తిరస పూరహృదయం అనుపదం ప్రస్ఫురతి. స్తోత్రాంతిమ శ్లోకేషు విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతసారభూత భగవదనుభవః సుస్పష్టం విశదమకారి ప్రథమశతకే సిద్ధాంతవైదగ్ధ్యం, పరమత- అవిదగ్ధతా చ విస్పష్టమభాణి. శ్రుతిసుఖదాయిభాషిత మధునా ప్లావిత సహృదయ ప్రపన్న దృగంచలానాం సేచనేన శ్రీమన్నారాయణస్య హేతురహితోద్భూత దివ్యాపాంగవీక్షణో నచ ఏతత్కవేః కవితాపి స్తర పరిచారః లోకోపకారాయ భూయా దితి శ్రీనికేతన మభ్యర్థయే.

శ్లో॥ భవదీయగుణస్తుతిరేవభవే। త్కరుణాప్తి సుసాధన మత్ర
భవేత్। యది సత్యమహో యతిరాడ్వచనం। సముపైతి
సదాసుఖమేవహరే॥

ఇతి భాగవతదాసః కాశ్యపః

గొట్టుముక్కల కృష్ణమాచార్యః

గుడివాడ. 15-1-1960.

శ్రీ వాసిరెడ్డి సుబ్బయ్యగారు : :

: : శ్రీమతి సంపత్ప్రియాంబగారు

శ్రీయైనమః

కృతిముద్రిణ కైంకర్య పరప్రశంసా

మంగళాశాసనమ్

శ్లో॥ శ్రీవాసిరెడ్డికులదీపక సుబ్బయాఖ్య
భక్తః చకార కృతిముద్రిణ దివ్యయజ్ఞం
శ్రీయాదవాద్రి యదునాథ పదాబ్జభక్త్యా
తస్మైదదాతు భగవాన్ శ్రియమాత్మబోధం

ఆంధ్ర పద్యావళీ

నవరత్నమాల

కం॥ శ్రీ గుంటూర్మండలమున
భాగవతనిలయమగు పెదపాలెమున, యశ
శ్రీగల్గినవారు, మహా ।
భాగులు శ్రీవాసిరెడ్డివారిల, నందున్॥ (1)

కం॥ శ్రీమత్కోదండరఘు
స్వామి వరాలయ ప్రతిష్ఠసలిపెనెవరు స్వ
గ్రామమున, నట్టి శ్రీశివ
రామయధీరుని యశస్సుప్రాకె నలుదెసల్ (2)

సీ॥ శ్రీమతి వెఱ్ఱెమ్మ శివరామయమనీషి
తలిదండ్రులగుదు రేథన్యునకును
సర్వమంగళయైన సంపత్ప్రియాంబ తా
నర్ధాంగియయ్యె నేయలఘునకును
ప్రథితయశుండు వీరయగారు తాఁబితా
మహుడయ్యె నేప్రజామాన్యునకును
శ్రీ పుత్రసంబాక వరిష్ఠుండు పిచ్చయగా
ర్మేనమామ యేగణ్యునకును

గీ॥ బుద్ధిమతులు వెంకాయమ్మ పుణ్యసతియు
సాధ్వియైన వెఱ్ఱెమ్మ యేసాధువునకు
అనుఁగుఁగూతురులట్టి సుబ్బయ్యగారు
శ్రీవదాన్యులై కీర్తిగాంచెరు ధరిత్రి॥

ఉ॥ అక్షర కీర్తి శేషులమలాత్ములు, వీరయ, వేంకటప్పయర్య
దక్షులు, నర్సయాఖ్య సముదారుఁడు, భ్రాతలు; పాటిబండ్ల మీా
నాక్షియు, వెంకమాంబయు మహాగుణవంతులు సోదరీమణుల్:
ఈక్షితి సుబ్బయాఢ్యునకు నెంతయు నిష్టులు భ్రాతృవత్సలుల్॥ (4)

కం॥ ఈకృతి ముద్రణకగు ధన
మేకాంతంబైన భక్తిఁగృష్ణార్పణగాఁ
జేకూర్చి పరమశుభకర
ధీకలనను దివ్యయజ్ఞదీక్షితుడాయెఁ॥ (5)

కం॥ ఈయన కుటుంబమునకు జిరా
యువు, నైశ్వర్యమొసఁగి యా చంద్రార్కం।
సాయుగ వంశము వెలయగ
శ్రీయువతీప్రియుఁడు ప్రోచుఁగృప నూతేండ్లున్॥ (6)

కం॥ శ్రీవల్లపాటికుల హిమ
భానుఁడు హనుమంతరావుపంతులు భగవత్
ప్రీణగబురుపకారము
తానుగ నీ యజ్ఞమునకుఁ దగఁగావించెన్॥ (7)

కం॥ మిత్రుఁడు, మత్కృతినీరజ
మిత్రుఁడు వంశాభివృద్ధిమెయి, నూతేండ్లున్
ధాత్రి. నితోధిక సంపదఁ
బాత్రుండై మనుత విష్ణుభక్తిపరుండై॥ (8)

కం॥ శ్రీరామచంద్రకరుణా ఉ
పారామృతవృష్టి రెండుపాలెములఁబ్రజల్
ధారుణి సకలసుఖంబులఁ
జూరంగొని, పరమపదముచేరగలరు తుదిన్ (9)

కవిప్రశంసా

కృష్ణానదితీరస్థ విజయవాడ వాస్తవ్యైః సంస్కృతాంధ్రకవితా భూషణైః, వ్యాకరణ వేదాంత విద్వన్మణిభిః శ్రీమద్భిః శ్రీకృష్ణ భట్టారకస్వామి భిరనుగృహీతం ఇద మభినందనపత్రం - శ్లోకాః :-

శ్లో॥ రమాకాంతాయగురవే, కృష్ణమాచార్యసూనవే
స్వగుణస్తుతి సంప్రీత సంపత్ప్రత్రాయ తేనమః (1)

గురోఃకృష్ణ ద్వంద్వా, న్నిగమయుగళం, ద్రైవతగిరః
సమాప్యాంగ్లం విద్యాం కరవ్యాతి విధావాప్తపదవిః
యతీశోక్తిస్సత్యా అళగియమణాళాహ్వాయ గురో
రధీత్యైతార్ గ్రంథానకృతసభవాక్ చిత్రమిదకమ్ (2)

కాశ్యాం, పాటలిపుత్రే, మహీసారే, ముంబయీ,
బరోడాసు,
శ్రీభాష్యకారసూక్తిః ప్రకటయతా ప్రాప్త ముజ్జ్వ
లం తేజః (3)

కవితాకళానిధిత్వం, విద్యారత్నత్వమపిచ సంకలితమ్
పరవస్తు ప్రత్యక్షీ కరణఫలం జయపురీశతోఽధిగ
తమ్ (4)

అపూర్వమధురాంగ్ల వాక్కవిత సత్యనిత్యాలయ
ప్రక్లుప్తనిజవాస సంస్కృత గురుప్రకాండోరు వాక్
సమాశ్రిత బుధావళీధిషణ రామచంద్రాకృతిః
కవిత్రితయ మిత్రమిత్యభి దధాయతీంద్రిస్స్వయం (5)

శ్రీమంగళాచలపతిం నరసింహముగ్రం
తం పానకప్రియమినం, శతకద్వయేన
స్తుత్వానుయాత శఠకోపమనోజ్ఞవాచా
ప్రాదామముత్సు జననూత్నకరావలంబం (6)

దుష్టాన్ కుదృష్ట్యపహితా, నసురాంశజాతాన్
తుచ్ఛానృతోక్తి శరణాన్ కలుషాన్ విజిత్య
జిజ్ఞాస్య పంచకకృతిం యతిరాజకీర్తి
సత్కర్మదీం కలయతా భవతా వితాస్మః (7)

కర్ణాటమహాకవినా. మాష్టి శ్రీవెంకటేశ గురుణాచ
యదుగిరి వరముక్తాస్రిక్, గీతాపాదాంబుజేఽ గృతా:
శ్లోకేః (8)

ఆస్థానీం సముపేత్యతద్యదుగిరౌ శ్రీభాష్యకారాదృతే
స్తోత్రం శ్లోక్యత్రి వల్లభేసపులకద్రాఘిష్ఠ బాహూత్కరే
ఆద్ధా! వాచిబుధావలౌసుకవిరాట్కంఠీర వాఖ్యాశ్రితే
జీయాద్వక్రికషాయ తర్కసుభగా దృష్టిస్తురు
ష్యాస్త్వయి (9)

అభ్యర్థ యేయతిపతిం కరుణారసాబ్ధిం
దత్వాయశోవిభవ విక్రమదీర్ఘమాయుః
త్వాంపాతుముజ్జ్వల వచోనికరాతిహృద్య
వాగ్భిస్తతంతిర్జగతాంచ విధాతుమగ్ర్యం (10)

నాథాన్వవాయ సంభూతః కృష్ణభట్టారకస్సుధీః
భక్త్యాంఘ్రి రేణురతనోత్ ప్రసంసాంశం సితాత్మనా.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

భూమికా.

గంభీరాంభ స్సముద్భూత పుణ్డరీకాయ తేక్షణః
శ్రీమన్నారాయణో దేయా త్సర్వమంగళ సంపదః।
జయంతు నిత్యం జగతా మమందానంద హేతవః
శ్రీ లక్ష్మణ మునీంద్రస్య పాదపాథోజ రేణవః॥

అచింత్య వివిధ విచిత్రరచనాప్రపంచేఽస్మిన్ అనాద్యవిద్యాసంచిత పుణ్యాపాపరూప కర్మ ప్రవాహహేతుక బ్రహ్మాది సుర నర తిర్యక్ స్థావరాత్మక చతుర్విధదేహప్రవేశ కృత తత్తదాత్మాభిమానజనితా వర్జనీయ భవభయాభితప్తాన్ పరిభ్రామ్యతో జీవానవలోక్య, పరమకారుణికో భగవాన్ సర్వేశ్వర శ్శ్రియఃపతిః వేదవ్యాసరూపేణావతీర్య, సర్వేషాం సంసారిచేతనానాం, జీవపర యాథాత్మ్యజ్ఞాన జననేన. సమస్త సాంసారిక దుఃఖజాత మున్మూలయితుం, అశేష జగద్ధితాను శాసనప్రవృత్త శ్రుతి నికర శిరస్సమధిగమ్యమా నార్థ నిష్కర్షకం శారీరకమీమాంసాశాస్త్ర ముపదిదేశ, వ్యాఖ్యాతం చైత చ్ఛాస్త్రమతిగంభీరం భగవద్బోధాయనేన మహర్షిణావృత్త్యాత్మనా, ద్రమిడాచార్యేణభాష్యాత్మనా, అన్యైశ్చ టంకాచార్య, భారుచి, గుహదేవప్రభృతిభిః మహాత్మభి స్స్వస్వప్రణీతైర్మహానిబంధైః

తదను, సూత్రభాష్యస్య దుర్లభతాం మన్వానస్య భగవద్యామునమునేః హృదయశోకశంకాసముద్ధరణాయ, అవ

తీర్ణాః పరమపురుషపర్యంకాయమాన ఫణీంద్రాంశభూతాః "పుణ్యాంభోజవికాసాయ పాపధ్వాంతక్షయాయచ। శ్రీమానావిరభూద్భూమౌ రామానుజదివాకరః" "ఇత్యాదిప్రసిద్ధావతారవైభవాః భగవంతో భాష్యకారాః పరమపురుషార్థాభ్యర్థిజనసార్థసముజ్జిజీవిషయా, మహర్షేః కృష్ణద్వైపాయనస్యాభిప్రాయం సాక్షాదవగత్య తదనుసారేణ, మహతా గ్రంథసముదాయేన బ్రహ్మసూత్రవృత్తిం ప్రణీతవతో మహామునేర్భగవతో బోధాయనస్యమతమనుసృత్య అవి స్పష్టైః సుగంభీరైః వచోమృతైః సూత్రార్థరమావేదయితుం శ్రీభాష్యనామకం మహానిబంధమన్వగృహ్ణన్.

ప్రకృతమనుసరామః; యదుగిరిశముక్తాహారః యతిరాజరత్నహారః ఇతి గ్రంథద్వయస్యకర్తారః శ్రీమద్వేదమార్గేత్యాద్యనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణాః ఉభయవేదాంతనిష్ణాతాః, కవికంఠీరవాః శ్రీమంతః గో: రమాకాంతాచార్యాఃకాశ్యపాః దాసస్యవిషయే సుపరిచితాః కృపావంతశ్చ అస్యగ్రంథద్వయస్య పరిశీలనయా, కించిల్లేఖనీం చాలయితుం ప్రవృత్తిరాసీద్దాసజనస్య. లోకేతావత్, స్తోత్రమిత్యస్య తదభావతి తద్గుణారోపకత్వేన మిథ్యాభవతి. తదన్యథాభగవతి. అతఏవ అనుగృహీతం శ్రీ పరాశరభట్టార్యతాతపాదైః శ్రీవత్సాంకమిశ్రైః "స్తోత్రంనామకిమామనంతికవయోయద్యన్యదీయాన్ గుణాన్। అన్యత్రత్వసతోఽధిరోప్యభణితిస్సాత్వర్థివద్వధ్యాత్వయి" ఇత్యాదినా.

అస్మిన్ గ్రంథద్వయేపి బహవఃశారీరకార్థాస్సంగృహీతాః సాంప్రదాయికార్థశ్చ; యతిరాజరత్నహారే, "శ్రీరం

గతుంగనవసంగసుధాతరంగే" త్యాది శ్లోకే ఆచార్యాభిమానమ్మే ఉత్తారకమితి సంప్రదాయార్థో విభూషితః. సాత్వతసంహితారీత్యా ఆరాధనాది విషయశ్శ్రీమన్నారాయణస్సంపత్కుమారశ్చేతి పాంచరాత్ర ప్రామాణ్యస్థాపనముఖేన, "ఆళ్వార్ ఘళ్ పలవిడంగళిలుం ప్రవృత్తిపణ్ణిత్తుం, అర్చావతారత్తిలేయిరే" ఇతిప్రవృత్తిశాస్త్రవిషయభూతః, అర్చావతారకం దభూతః, శ్రీ సంపత్కుమారః, శ్రీరామానుజాచార్య సర్వస్వభూతఇతి ప్రాచీకశత్. యదుగిరిశముక్తాహారే "ద్విజాగచ్ఛంత్వార్ధ్వం" ఇత్యత్రసిద్ధాంతార్థః, "త్వయిప్రీత్యా రామానుజతనుధరః సంప్రతికలౌ కుమారప్రేమ్ణాత్వాంభజతి నిజసంపత్సుత" ఇత్యత్ర "పితృమార్గ భవతి" ఇతిశ్రుత్యర్థశ్చ స్మారితః.

""స్వధర్మప్రస్థానే శ్రుతిమయఖగేంద్రధ్వజలసత్" ఇత్యత్ర పాంచరాత్రోక్తరథారోహణ ప్రయోజనం. న్యరూపి.

ద్వితీయశతకే తావత్, శారీరకార్థాబహవోనిరూపితాః; శాస్త్రవిషయాణాం, అతిదురవగాహతయా, అధికర్తుం, న సమర్థవంతి. స్తోత్రరూపతయా, అతిలలితపదశైలితయా వాచకత్వేన, । వాచ్యవస్తుభోగ్యత్వేనచ సర్వై రత్యంత మాదరణీయం గ్రంథ ద్వయం.

ఏవమేవ, ? ఏతై ర్బహవో గ్రంథావిరచితాః మహాత్మభిరామోదితాశ్చ. దాసస్యాపి చర్విత చర్వణన్యాయేన విరామోఽపేక్షతే.

తతశ్చ, అస్మిన్నపి మహాకలికలుషే కాలే, ఏతాదృశాః మహాభాగాః శ్రీరామానుజాచార్యచరణనళి నాస్వాదనపరాః సంతీతి, ఆచార్యపాదాః రమాకాంతాచార్యాః వయసా జరీభూతా అపి, గ్రంథనిర్మాణపాటవే, పంచవింశతి విశిష్టాః ప్రకాశంత ఇతి, ఏత త్సర్వం దాసజనానాం భాగధేయం భగవ దనుగ్రహవిశేషః, ఆచార్యానుగ్రహవిశేషశ్చాలం పల్లవితేన.

ఇతి విజ్ఞాపయితా
(Sd) స్థానికం సంపత్కు-మారాచార్యాః
తర్క-వేదాంతవిద్వాన్ "పండితాలంకారః"
న్యాయవేదాంతాధ్యాపకాః
శ్రీ వేదవేదాంతబోధినీమహాపాఠశాలా,
యాదవగిరిః -
1-5 1953

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమార స్వామినే
పరస్మై బ్రహ్మణేనమః
నమః పరమర్షిభ్యః
శ్రీ మతే రామానుజాయనమః

శ్రీభాష్యకారస్తుతిః

జయతుజయతు శ్రీశానంతపర్యంకరూపః
జయతు జయతు సర్వామ్నాయమౌళిప్రదీపః
జయతు జయతు జీవానీక కారుణ్యసాంద్రః
జయతు జయతు శ్రీశ్రీభాష్యకారో యతీంద్రః

కృతిసమర్పణమ్.

రమాకాంతాచార్యో, భువనవిభు శ్రీ మంగళగిరి
నృసింహాంఘ్రిర్భక్తస్తవ చరణ భక్త్యార్పయతి తే
ఇమం ముక్తాహారం, యతి వరమణీహార సహితం
యమత్మోభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహీత్వ మమృతం.

రత్నాకరో పరిశయాన! గుణాభిరామా
కాంత్యుజ్జ్వలాకృతిరియంతు మమాత్మజాత్రా
చార్వంగ! తామనుగృహాణ రసార్ద్రిచర్య
సంపత్కుమార భగవన్! యదుశైలనాథ!

కృతికర్తృ ప్రశంసా

శ్రీకృష్ణమార్య కనకాఖ్య సతీసుతేన
గోట్మకులాన్వయభవేనచ కాశ్యపేన
శ్రీకాంతదేశికపదేన ప్రణీతమేతత్
సంపత్కుమార భగవన్! తవ పాదభక్త్యా

శ్రీ వాదిభీకర మహాగురవేనమః

హరిః ఓం

శ్రియై నమః

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమారస్వామినే

పరస్మై బ్రహ్మణే నమః

నమః పరమర్షిభ్యః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ

యతిరాజ రత్నహారః

శ్రీరంగతుంగ 'నవసంగ' సుధాతరంగ
భంగీప్రసంగ 'నవరంగ' రసానుషంగైః
సంపత్కుమారనిలయే, యదుశైలశృంగే
ముక్తాభవంతి సకలాయతిరాడపాంగైః (1)

ఢిల్లీశ్వర ప్రియసుతా భుజపంజరాంత
ర్బద్ధశ్చ యస్య కృపయా పరిణీతవేషః
శృంగార మంగళ తనూరమరేశయా సః
రామానుజో విజయతే యతిచక్రవర్తీ (2)

నారాయణేతర సురాః హరిశేషభూతాః
వేదోక్త శంకరముఖాస్త్వితి తత్త్వమేవ
సందర్శయన్ నిగమశేఖర సాంప్రదాయం
రామానుజో విజయతే శ్రుతిరత్నదీపః (3)

గీతాసు నిశ్చితతమం నిజదర్శనేన
తత్త్వం శ్రుతే ర్భగవతా; భగవన్మతం యే
నిందంతి తేషు గురుతాం కథమామనంతి
తత్త్వావలోకనపరాశ్శ్రుతి మార్గనిష్ఠాః॥ (4)

వ్యాసః పరాశరముని శ్శుకశౌనిముఖ్యాః
పౌరాణికాః ప్రథిత భాగవతాగ్రగణ్యాః
తేషాం మతం, శ్రుతిమతం, భగవన్మతం చ
రామానుజః కృతిషు తద్విశదీ చకార- (5)

బోధాయనోక్తి మణిగుంభిత భాష్యమాలా
కంఠేఽర్పితా నిగమశేఖర శారదాయాః
ప్రేమ్ణాచయేన, నిఖిలాత్మవిముక్తి దర్శీ
రామానుజో విజయతే, సయతీంద్రమౌళిః- (6)

తత్త్వత్రయోజ్జ్వల సుబోధమరీచి వీచీ
విధ్వస్త దుర్మతదురంత మహాంధకారః
శ్రీసాత్వతామృతపయోనిధి పూర్ణచంద్రః
రామానుజో విజయతే యతిరాజరాజః- (7)

అష్టాక్షరీ సదుపదేశ దయాస్వరూపః
కారుణ్యమాత్ర పరిశోషితశిష్య పాపః,
వేదాంతదర్శిత వికుంఠపదానులాపః
రామానుజో విజయతే గురుశేషరూపః- (8)

రామానుజార్య గురువర్య పవిత్రచర్యా
ప్రాచుర్యధీరగుణ శిక్షితజీవయాత్రాః
శ్రీవైష్ణవాః కరుణయా గురుపాదమూలే
మామర్పయంతు భవభీత మిమం ప్రపన్నం- (9)

శ్రీ

యదుగిరి సంపత్కుమారస్వామినే

పరస్మై బ్రహ్మణేనమః

శ్రీ మతే రామానుజాయనమః

శ్రీ యదుగిరీశ ముక్తాహారః

ప్రథమశతకమ్

మంగళాచరణమ్

శ్రీరుక్మిణీనయనయుగ్మ చకోరచంద్ర!
సృష్టిస్థితిప్రళయకారణ కీర్తిసాంద్ర!
సంపత్కుమారభగవన్ సగవాసుదేవ!
దేవాధిదేవ! యదుశైలపతే! నమస్తే (1)

భవంతంప్రజ్ఞా శ్రీవిరచిత జగత్సూచయతి త
త్ప్రణేతారం, మోఘేతర సహిత సంకల్పవిభవం,
తమోదూరం. సత్త్వప్రచుర, మరజోమూర్తి మమృతమ్.
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహిత్వమభయం- (2)

ద్విజాగచ్ఛంత్యూర్ధ్వం త్వదభిముఖపక్షద్వయపథే,
ద్విజేంద్రో వేదాత్మా తవపద యుగాలంకృతకరః,
అహో! వేదారూఢో భవసి భగవన్ మంగళనిధే!-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ, మమదేహిత్వమభయం (3)

ఇదం త్వీశావాస్యం చిదచిదఖిలాంర్గతవిభుః
స్వతంత్రస్సర్వజ్ఞశ్చిదచిద పృథగ్భాసుర తనుః
త్వమీశో, నిస్సామ్యాభ్యధిక పరమాద్వైతవిభవః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం- (4)

భవన్మాయాశక్త్యా ముషితమత యశ్శశ్వదనఘాం
జగద్వైరూప్యోద్యద్భవ దమృత సత్త్వోజ్జ్వల తనుం
అశక్తా ద్రష్టుం త్వచ్చరణకమల ధ్యానవిముఖాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం- (5)

వికుంఠే సౌవర్ణే ప్రణవశిఖరాఽప్రాకృతపురే
ద్వయప్రాకారాష్టాక్షర గృహమణీమండపవరే
అనంతోద్యచ్ఛయ్యో పరివసతి లక్ష్మీధర! భవాన్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం (6)

ప్రకాశంతే నిత్యా స్తవపరిచరా శ్శేషఖగరాట్
చమూనాథాన్ముఖ్యా స్త్వన్నవ పరిచరాముక్తపురుషాః
త్రిపాద్భూతౌ, దివ్యేహ్యమృతవిరజా ప్రావృతతటే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం- (7)

జగన్మాతా స్వర్ణోజ్జ్వలతనులతా, పట్టమహిషీ
కుమారీ సత్యాత్వ చ్ఛ్వశుర వర ఢిల్లీశ తనయా
భవల్లీలాభాతి ప్రథిత యశసా భూతియుగళే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం (8)

క్వచిల్లీసమ్రాట్ శ్రీప్రియతనుభవా! క్వాపితు భవాన్
సమస్త బ్రహ్మాండోద్భవ విభవభంగాదిచతురః
అహో! బద్ధస్త్వం తద్భుజయుగలతా పంజరతలే!!
యదుక్ష్మాభృత్సంస్థ తనయ! మమ దేహి త్వమభయం- (9)

భవద్భ్రాతా రామస్తవపితృసమో ద్వాపరయుగే
త్వయిప్రీత్యా రామానుజ తనుధర స్సంప్రతి కలౌ
కుమారప్రేమ్ణా త్వాం భజతి నిజ "సపత్నుత" ఇతి
యదుక్ష్మాభృత్సంస్థ తనయ! మమ దేహి త్వమభయమ్(10)

భవచ్ఛయ్యా శేషో ధరతి హృదయే, త్వాం తవ సతీం
వికుంఠే. క్షీరాబ్ధావిహ మణిగణోద్భాసితఫణః
తదీహాంతే ధీరాస్తవమహిత శేషత్వవిభవమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంస్థ తనయ! మమ దేహి త్వమభయమ్(11)

త్వమీశానామీశ స్సకలచిదచిద్రూపజగతాం
స్వతో భూతశ్రేణిర్భజతి పరతంత్రమిహ తే
స్వరూపం జీవానాం త్వయిహి పరతంత్రత్వమమృతం
యదుక్ష్మాభృత్సంస్థ తనయ! మమ దేహి త్వమభయం- (12)

అపత్యం త్వన్నాభ్యంబుజభవపుమాన్ వైష్ణవమణిః
తదీయా రుద్రాద్యాస్సురనరముఖాః ముద్రితమహో!
విభాతి ద్వంద్వం త్వత్ప్రణవదరచక్రైకమహసా,
యదుక్ష్మాభృత్సంస్థ తనయ! మమ దేహి త్వమభయం-(13)

విధిం సృష్ట్వా, దత్వా శ్రుతిముపదిదేశాబ్జనిలయే
నిశాపంచస్వస్మై, శ్రుతిగతరహస్యార్థమఖిలమ్
భవా, నార్ష్వాచార్యైః ప్రకటిత మిదం "సాత్వత" మతం
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(14)

శ్రుతౌ కర్మ, బ్రహ్మ శ్రుతిశిరసి. సాంఖ్యే తనుభృతాం
విశుద్ధాత్మా, యోగే యమ నియమ నిధ్యానసరణిః,
నిరూప్యం తేఽన్యోన్యావయవ ముదితం "సాత్వత"మతం
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(15)

గృహీత్వా సంసారాన్ తవ కరుణయా "సాత్వత"విధేః
విరించిః పంచైతా నమరపతయే చాపి కృతవాన్
తథావ్యాప్తం స్వర్గే తవమత, మథస్యాత్ త్రిభువనే-
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(16)

త్వమేవాద్యాచార్య స్సకలజగతీనాం, సఖి
ద్వితీయాచార్యోఽభూత్, త దనుసృత సేశో, విధిరథ,
తతస్సత్వచ్ఛాత్ర ప్రవచన గురు ర్నారదమునిః,
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(17)

వశిష్ఠ ర్షి శ్శక్తి, స్తదనఘ తనూజో వరపరా
శరర్షి ర్వ్యాసార్య, శ్శుకమునిమణి ర్దివ్యమునయః;
శ్రుతిశ్రుత్యంతర ప్రకటన పరా స్త్వన్మతపథే
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(18)

సురక్షే రోఽభ్రధేనా చరిత మనఘం స్వాత్వతమతం
పురాసత్వద్వంశే ష్వవతరతి తత్రైవచ భవాన్,
స్వధర్మోద్ధారార్థం. త దనఘునుత గ్లానిసమయే,
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(19)

స్వధర్మప్రస్థానే, శ్రుతిమయ ఖగేంద్రధ్వజ లస
ద్రథారూఢో, వేదప్రతిభటమతధ్వాంత జటిలాన్
విజిత్యైకాంత శ్రీస్వపదశరణాన్ రక్షతి భవాన్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(20)

శివబ్రహ్మేంద్రాద్యమర బహు తత్త్వాని, సరితః
యథా గచ్ఛంత్యబ్ధిం ప్రతిభువి, తథా గౌణవిధినా
భవంతం విష్ణుం యాంత్యఖిల చిద చిద్వ్యాపక తనుం
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(21)

భవత్ స్థానే. బ్రహ్మామరవర ముఖారాధన మసత్
ముముక్షూణాం, మేతే భవదవయవాం, స్తత్ప్రభజనమ్
నిరస్తంచా జ్ఞానాత్మకమితి శ్రుతే శ్శ్లక్ష్ణవచనైః
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(22)

ప్రబుద్ధాంకార శ్రీభవ దనఘదృష్ట్యా. భ్రమతి త
జ్జగచ్చక్రం, జీవప్రతతిరపి సా సంసరతి, తద్
భ్రమైకోల్లాసేన, ప్రణవరవ శంఖాయుధధర!
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(23)

భవల్లీలా మేతా మవతి హి భ వాబ్ధి చక్రిమహసా
నచారంభో, నాంతస్స్ఫురతిజగ తాం త ద్భ్రమవశాత్
అనాదీన్నిస్యూష్ణ ద్జగతి, చలచక్రాయుధధర!
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(24)

భవన్మాయారజ్జు భ్రమచలదహీట్కుండలలస
జ్జగద్యంత్రారూఢాను భవిత్వభ్రమం వారయసియద్
గదాదండే. నాతఃప్రవికసతి, త ద్బుద్ధి రమలా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(25)

అనంతైకాంతశ్రీ ప్రణవ లస దష్టాక్షరమణీ
సువర్ణ త్వ త్సౌధాంతరఘటిత సోపానసరణీ
ముముక్షూణా త్వ ద్భక్తానా నయసివర శార్ఙ్గాయుధధర!
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (26)

సదిత్యామ్నాయోక్తే, స్సతి చిదచిదీశత్రయ మహో
ఆకారే సర్వావాగివ భవతి, త త్త్వ, మసినా
విభాజ్యే, త ద్గుహ్యం వ్యుపదిశసి, త' త్త్వమసి'నా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (27)

సమస్తామ్నాయాంతప్రథిత విధిరుద్రాదిదివిష
చ్ఛిరోధార్యాం ఘ్రిశ్రీబహు భువన సామ్రాజ్యవిభవం
భజేత్వాం శీర్షోద్యన్మణి కనకవజ్రాంశుమకుటమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (28)

చిదుద్బ్రఘాంకార ప్రణయవిబుధోపాస్య మహసా
సముద్వత్త్వాన్ విత్యక్షరమయ మషీ చిత్రఫలకమ్
భజే త్వాం కస్తూరీ పరిమళ లలాటోర్ధ్వ తిలకమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(29)

జగల్లీలా యాత్రాభిరుచికర శబ్దాది విషయ
పరిముగ్ధాత్మారామానుభవ మధురాలాప వివశమ్
భజే త్వాం శ్రీకర్ణద్వయ మకర రుక్కుండల ధరమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(30)

స్వసంకల్పాద్వ్యోమానిలదహనవాః పూరపృథివీ
మయైర్భూతైః పంచీకృత భువనమాలా ద్యుతి మయం
భజే త్వాం శ్రీకంఠోల్లసిత వనమాలా పరిమళమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ। మమదేహి త్వ మభయం- (31)

ఉదాత్తాద్యామ్నాయస్వ రవర మహిమ్నా దివి చరత్
సమస్త బ్రహ్మాండ గ్రహగణ విహారాద్భుత రసమ్
భజే త్వాం స్వీయోరస్స్థల విశదహారాళి మధురమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(32)

జగల్లీలా హేతుత్రి గుణనిజమాయా పరికర
పరిణీతైత ద్విశ్వప్రకృతికృత నీలాంక విభవమ్,
భజే త్వాం శ్రీవక్షస్థల లలిత శ్రీవత్స మనఘం
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(33)

అనేకాంతప్రోతాన్వయ పట పరీణామ కతయా
నటజ్జీవశ్రేణీ వితత జగదూర్ధ్వామృత పదమ్
భజేత్వాం జీవాత్మచ్ఛద విపుల పీతాంబరధరమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(34)

పరిక్రుత్యా సంసృష్టం యుగపదపి, తత్స్పర్శ రహితమ్
స్వతశ్శుద్ధాత్మానం పురుష మురసాఽలింగ్య ముదితమ్
భజేత్వాం దోర్యుగ్మాంతరధృతల సత్కౌస్తుభ మణిమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం (35)

నిజేచ్ఛా మాత్రేణ స్వమధుర కటాక్ష పరిచలనాత్
అనంతాజాండైక ప్రసవ పృథునాభ్యబ్జ వివరమ్
భజేత్వామానం దప్లుత కమలపీఠో పరి పదమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(36)

అహో! క్షీరాంభోధి స్థితసిత మహాద్వీప విలసత్
పురే, లోకా లోకాచల శిఖర వైకుంఠ సదనే
శివబ్రహ్మాదీనాం భవతి భవతాం దర్శన మిహ
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(37)

త్రిపాద్భూతే ద్విత్యాజడ విమల సత్త్వైక వపుషా
స్వధర్మోద్ధారార్థం వ్యావతరసి భూమ్యాం కరుణయా
క్వచిత్పూర్ణాశ్చాంశాః కతిచిదవతారేషు భవతాం
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(38)

కుధీమాత్స్యన్యాయ వ్యతికరశస్త్రే ర్ధర్మ విముఖం
హయగ్రీవం హత్వాఽసుర ముదధిగర్భేచ, విధయే
పునర్దాతుం వేదా నవతరసి మత్స్యాగ్రివ పుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(39)

అహీన శ్రీరజ్జ్వాఽసుర దివిచరై ర్ధర్మ గిరిణా
పృథుక్షీరాంభోధే ర్మథన భవ దివ్యామృత రసమ్
అమర్త్యేభ్యో దత్వా సుఖయసి సురాన్ కూర్మవ పుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(40)

హిరణ్యోద్యన్మూర్తి స్త్వమసి, వసుధామబ్ధి కుహరే
నిమజ్జాతీం రక్షస్య సుర కనకాక్షోద్ధత బలాత్
స్వదంష్ట్రేణోద్ధృత్యాద్భుత పృథువరాహాగ్ర్య వపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(41)

జడాత్మాంతర్వ్యాపీ త్వమమృశమితీద్ధోక్తి విముఖం
కుదృష్టిం ప్రహ్లాదావన పరధియా, హేమకశిపుం
విదార్యస్వాత్మానం పథధయసి నృసింహోత్త వపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(42)

దురాక్రమ్య స్వర్గం త్వ సురవిధినా దృప్త బలినం
అధః పాతాళాం తం నిజ పదఘాతైః పాత యసితం
త్రివిష్టం స్వర్గే శం సుఖయసి వటో ర్హ్రస్వవపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(43)

జగత్పూజ్య బ్రాహ్మణ్య ప్రకృతికర దుష్టక్షితి పతీన్
త్రిసప్త కృత్వ స్త్వం వధయసి, పితౄన్ తర్పయసి చ-
జ్వలద్బ్రహ్మణ్య ప్రీతో భవసి. పరశూద్దండ వపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(44)

స్వతో విప్రం, క్షత్త్రోచితపదగతం చా సురగతిం
జగత్పీడాహేతుం, దశముఖ, ముఖాద్యోద్ధత రవం,
నిహత్యాశేషాణాం శరణమసి రామాత్త వపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(45)

త్వమే వామ్నాయోక్తం చిదచిదపృథగ్బ్రహ్మ పరమం
త్వయి ప్రేమ్ణాత్మేతి హ్యఖిలపురుషార్థా నిహపరే
త్వితిప్రోక్తం కృష్ణప్రథిత బలరామాప్త వపుషా-
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(46)

నర స్త్వద్ద్వారం విశతి జపయజ్ఞేన, నపశోః,
విదప్యజ్ఞో జంతూన్ విశసతిహి యజ్ఞార్థ మితిచ
తరాకృత్యప్రీతో భవసి గురుబుద్ధాత్తవపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(47)

ప్రజాధర్మ శ్రీవిప్లవకర మలేచ్ఛాసుర గణాన్
హయారూఢో హత్వావిలసదసినా, రక్షసి శ్రుతీః
త్వదీయాన్ కల్యంతే పరమకృపయా కల్కి-వపుషా
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(48)

భవచ్ఛ్రీపాదాబ్జ స్రవదమల గంగామధు లసత్
కవేరాత్మోద్భూతశ్రుతిసుఖఝరీ స్నాన విమలః
భజేత్వాం గోష్ఠ్యే (ష్ఠ్యా) జో మధురరసలీలా పరిమళమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(49)

భవావర్గాద్గ్రా దతికరుణయాఽహేతుకతయా
ధృతానాం ముక్తానాం విరచయతి పర్యంక విభవం
భవద్దివ్యాంక శ్రీ స్రవ జఘన లీలా విలసితా
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(50)

భవన్నాభ్యు ద్భూతాంబుజ భవముఖానాం సురనరా
ద్యనంత్రై కాంతానాం తవ త్రివళి రోమాళి రనఘా
సముద్య న్నిశ్శ్రేణీభవతి పరయాత్రా రుచి మతాం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (51)

భవ ద్వక్షః పీఠేవసతి పురుష స్స్వేచ్ఛ విభయా
జగన్మాతా ప్రీతా తవకరుణయా భాతి సుముఖీ
సతాం మోక్షానందో భవతి తవ గార్హస్థ్య విభవే
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(52)

మహాత్మానం దేహం తవ పదజుషాం. మాయుధ లస
ద్భుజాభ్యాం సంరక్ష్యో సుర వితతహాసైః, స్వపదయోః
ప్రవృత్తిం చాన్యాభ్యాం ఘటయసి చతుర్బాహు విభవ!
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (53)

అజాండా నామంతశ్చిదణులవ బాధా మపి, ప్రతి
క్షణం వార్తాం శ్రుత్వా తవ సదసి విజ్ఞాపయతితాం
భవత్కర్ణ ద్వంద్వం, వహసి ఘనశ్రద్ధాంతదవనే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(54)

ప్రపన్నాళీ బద్ధాంజలి ముదిత యుష్మన్నయనయోః
గళ ద్బాష్పాంబుశ్రీ స్స్ఫురతి తవ గండద్వయ తలే
త్రిపాద్భూతౌ ముక్తావళి రివ చిదానంద ముకురే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం- (55)

త్వదీయ భ్రూభంగ ప్రచలిత నిజాజ్ఞా, దివిచమూ
పతి ద్వారే త్రై నాఽప్రతిహత గతి ర్భాతి బహుధా
అమోఘాస్యాత్ భూతప్రతతి హితరూపాచ భవతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం- (56)

భవన్నాసోచ్ఛ్వాసోఽఖిల భువన నాడీషు విచరన్
తదంతర్లీ నాగ్నిం జ్వలయతి, తథా ప్రాణయతితాన్
భవన్మాయా శక్తే ర్జయతి తవ లీలాత్రి జగతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయం-(57)

త్వదీయాక్ష్ణో రేకం సుఖకర జగద్బంధు విభవమ్
పవిత్రాత్మ జ్ఞానామృతకర కళాపూర్ణ మపరమ్
తమశ్ఛిత్త్వానేతౌ హృది జనయతో మోద మభయమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమభయమ్(58)

శరచ్చంద్ర జ్యోత్స్నా ప్రసృమరసుధా భాసుర భవ
న్ముఖ స్మేరాంకూర స్ఫురతి మధురాష్టాక్షర రుచా
హృదబ్జోద్యత్ ప్రేమామృత రసపరీవాహముఖరః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయమ్(59)

త్వదంఘ్రించారభ్య క్రమ వికసితాత్మా, తవముఖే
శరచ్చంద్ర జ్యోత్స్నామధుర దరహాసేఽభి రమతే
ముఖాదంఘ్రింగత్వా త దమృత ఝురిణ్యాం విహరతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (60)

త్రివేణీ గంగాఽఽద్యా శ్రుతివిహిత కర్మైక వితతా,
ద్వితీయా వేదాంతోదిత సరసబోధైక మహితా,
తృతీయా త్వ త్పాదార్పిత మధుర భక్త్యేక సుభగా!
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(61)

స్వరూపం జీవానాం తవ చరణసేవైవ భవతి
కథం శూద్రత్వం సంభవతి తవ పాదోద్భవ నృణాం
భవత్పాదోద్భూతా జగదవతి గంగాఽన్నరసదా
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(62)

భవద్వామోరా శ్రీరుపవిశతి సింహాసనవరే
సువర్ణే, న్యూనత్వం భవతి కథమతో ద్భవ నృణాం
భవన్నాభ్యంభోజే రచయతి విధి స్సృష్టిమఖిలమ్
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(63)

భవ ద్దోష్ణాం మధ్యే నివసతి రమా లోకజననీ
భవ త్ప్రాణేశానా, భవతి కథ మత్రోద్భవ నృణాం
నిహీనత్వం తత్రాయుధ సముదయం భాతి భవతాం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(64)

జలం, పత్రం, పుష్పం ఫల మపి నరై రర్పిత మిదం
భవాన్ భుక్త్వా చాష్టాక్షర సవసుధాం యచ్ఛతి సతాం
సమాజే త ద్వత్ స్యుః స్వజన పరతంత్రాముఖ భవాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(65)

స్వయం లీలాలోల స్సృజసి భగవన్! త్వం జగ దిదం
నవశ్రీరంగం, త్వ త్పరమపద లోకానుకరణమ్
భవ ద్గర్భా జ్జీవాః కతికతి సరం త్యత్ర రుచితః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(66)

స్వనాభ్యంభోజాత ప్రసవ మధురాలాప వివశం
సమీాక్ష్య త్వా మేతే భవ దలఘు వాత్సల్య ముదితాః
విశం త్యేవం నూత్నోత్సవ పరధి యో వత్సల సుఖాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(67)

పరివిశ్యేనం రంగం సుర మనుజ తిర్య క్ఖగ కృమి
దురివల్లీ గుల్మాది శుభ్రిత వివిధవేషాన్ స్వరుచిత,
బహూన్ ధృత్వా చేతే భవ మనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(68)

జగల్లీలారంగే శ్రుతివిహిత ధర్మానుసరణమ్
స్వరూపశ్చైతేషాం; సుఖమిహాతు దుఃఖేన మిళితమ్
తితిక్షా త ద్దుఃఖం శమయతి ప్రమోదం వితరతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం(69)

యథాలోకేచాస్మిన్ మధుమధుర పానీయ మమలం
మరీచై షత్స్పృగ్వాత్ క్వచిదమృత భోగ్యంచ భవతి
తథాస్యాత్ జీవానాం భవగత రసోబద్ధ సమయే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(70)

క్వచి త్పీడా క్రీడా నటన సమయే సంభవతిహి
తనుక్లేశ క్రీడా మనసి సహతే స్నేహరసికః
తదన్యః క్రీడాది వ్యతికర మతి శ్శోచతి చిరం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(71)

యథా క్రీడారంగే వ్యాహ మహామి కోత్సాహభరితాః
చరంత్యగ్రే వీరవ్రణ కిణ తనుత్రాణ రుధిరాః
తథే తస్మిన్ దేహే పరిచలతి సత్వాం జీవిత మపి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(72)

భవలీలా బద్ధాః భ్రమణ కుతుక ప్రీతమనసా
జగత్యే తే జీవాః త్రిగుణ రుచి సంకోచవశతః
అతః కించిద్జ్ఞాః సంసృతి మనుభవా త్యతిబహుధా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(73)

యథా యాతా జీవాః కలితన ముఖోల్లాసన పరాః
తథా త్వం వైకుంఠాదవ తరసి త ద్రక్షణధియా
స్వశిశ్శుద్ధాయాయాయం, తదపి ప్రకృతి ర్నోమ్రహాయతితాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(74)

తరు స్సంసారోయం వివిధరస భోగా క్త మధు ప
ప్రపా ఛాయా శాఖో నిరశన పర స్త్వం ప్రకృతితః
త దంతర్వ ర్తీ, తత్సుఖ ఘటన లీలా కుతుకధీః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(75)

తపో, యజ్ఞో, దానం, శ్రుతివిహిత ధర్మాంగ విలసత్
త్రిపీఠం; యజ్ఞాగ్ని ర్దహతి పశుతాం, నిర్మలతపః
పునాత్యజ్ఞాన్, ప్రాణివ్రజ శుభకరం దానమమృతం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (76)

సకామం, నిష్కామం త్వయికృత మనన్యం హ్యమృతదం
సకామం, నిష్కామంకృత మితర దేవేఽల్ప ఫలదమ్
అతో ధీరాః కుర్వం త్యఖిలమపి కృష్ణార్పణమితి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(77)

సతా మాత్మజ్ఞానం భవతి భువి నిష్కామకృతిభిః
భవ త్తత్వజ్ఞానం జనయతి త వాంశత్వ ధిషణా
త్వదీశత్వజ్ఞానాత్, భవతి తవ పాదద్వయరతిః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (78)

శిశుత్వే, కౌమారే, నవవయసి, వార్ధక్యసమయే
స్వసంతానే మాతా పితృ హృది సమోవాత్సల రసః
త్వదీయాంశాత్సంభవ్యః తవ సహజ వాత్సల్య మధికమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (79)

పురాణ కర్మారభ్యవ్రజతి బహుజన్మాంతర సుకృతాత్
ప్రపత్తిః త్వత్పాదే; భవ దమృత నిర్హేతుకకృపా
భవాబ్ధా శ్రాంతానా మగతికచి తాం యచ్ఛతి సుఖమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (80)

పయోమిశ్రక్షీరాత్ విభజయతి హంస స్త దమృతం
యథా, నిత్యానిత్య ప్రమిళిత జగద్వస్తుషు తథా
విభక్తుం నిత్యం త్వచ్చరణయుగ భక్తః ప్రభవతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(81)

ప్రపన్నానాం వర్ణాశ్రమ కులవివక్షా నహినహి
న తేషాం దౌర్జాత్యం ధన, విభవ, వైషమ్యపిన
అహో! హంస శ్రేష్ఠాః, స ఇహ, పరజీవాంతర విదః,
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (82)

గతి స్త్వత్తో నాఽన్యేత్యితి హృది వినిశ్చిత్య మనసా
భజత్యేకాంతీ త్వాం శ్రుతివిహిత కర్మాదిషు ఫలం
పరిత్యజ్యాయం చోపచరతి స యాత్యచ్యుతపదం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (83)

పితా త్వం, మాతా, శ్రీ, స్సకలజగతాం తావక మిదం
పురాణం దాంపత్యం సుమపరిమళ త్వేన లసతి
శరచ్చంద్రి జ్యోత్స్నాఽమృత మివ మమోజ్జీవనకరమ్
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమ దేహిత్వ మభయం- (84)

నపుంస్త్రీ భేదాది ర్భవతి హి నృణాం మాతృజఠరే
తథా జీవానాం త్వ త్తను విభవ సంగే త్విహాపరే
చరంతి త్వ ద్దేహే శిశు రివ రజో ధూళిత చితః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం- (85)

త్వమేవాస్మ న్మాతా, ప్రియతమ పితా, సద్గురు రపి
త్వమేవాస్మ ద్బంధుః, త్వ మతిథి వరస్సాధు సులభః
త్వదన్య శ్చారాధ్యో నహి మమ త్రిలోకైక జనక!
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(86)

సతీ పాతివ్రత్యే లసతి పరతంత్రత్వ మమలమ్,
తథా శేషత్వంచ త్వయి సుమ విభో మామకమతిః
తథైవాఽస్తాం నిత్యం తవ చరణదాస్యే చరమతాం
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(87)

ముముక్షూణాం భార్యా పతి, సుత, గృహారామ పరతా
స్వతస్స్వాఙ్యా యుష్మచ్చరణ యుగసేవైకమనసాం
ఉపాధీనాం సంగాత్ పతతి భవవార్ధౌ జడమతిః
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మభయం-(88)

తథాపి, త్వచ్ఛేషాత్ భవతి పరిపూతంచ సకలమ్
అతో భార్యా పుత్రా ద్యఖిల మపి శేషత్వ రుచితః
పరిగ్రాహ్యం సద్భిర్భవతి గృహిభి స్త్వ త్క-గుణయా
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(89)

భవత్పాదద్వంద్వం భవతి జననీ స్తన్య మమృతం
భవ త్సంతానానాం సకలవిధ భూతాళి సులభం.
కి మేతత్ పాతుం తే త్వమృత మపి నేచ్ఛంతి హి జడాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(90)

శిశోశ్శిక్షా బోధప్రవణ సుగుణా దుఃఖరహితా
వయం యుష్మ ద్వత్సాః కఠినరకా స్తే త్వనుచితాః
భయం నా స్త్యస్మాకం తవ చరణదా స్యైక రుచితః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(91)

శిశో ర్వ్యాహారః ప్రీతింజనయతి, శిలా మూకః కలుషదః
భవద్దాస్యం యుష్మ త్పదశరణదాస్యం హ్యమృతదం
అచిత్ప్రాయే ష్వన్యే ష్విదమిహ సతాం దుస్సహాసః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (92)

సమాస్సర్వేభూతాః శ్రుతివికసి తాధ్యాత్మిక దృశాం
ఉపాధీనాం భేదాః త్రిగుణమయ మాయావిలసితాః
అతో వర్తం తే తే సమ మఖిల భూతేషు జగతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయమ్(93)

స్వతంత్రే సర్వజ్ఞే త్వయి భవతి లీలా స్వరసతా
భవచ్ఛేషత్వం విస్మరతి, పరతంత్రత్వ మపి యః
స సంసారీ చేతో స్మరతి యది ముక్త స్స భవతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయమ్(94)

యదా విద్యారణ్యే త్యజతి మృగతృష్ణా మిహ తదా
ప్రసన్న స్త్వ త్పాదే భవతి విబుధః ప్రేమరసికః
తథా పూర్వాచార్య ప్రణయ రసకుల్యా ప్రవహతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(95)

జగన్మాత్రాకారే, తవ శుభవిభూషాయుధ గణే
భవద్వాహే శేషాద్యఖిల పరివారే ష్వపి కదా
వికారో నస్యాత్ త్వ ద్విలస దవతారేషు బహుషు
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(96)

భవత్కృష్ణాకారే, శుభగిరి గుహాయాం నరహరేః
పదా రామానందామృత లహరికో మగ్నహృదయః
భజే త్వాం శ్రీరామానుజ గురువ రోన్మీలిత తనుం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం-(97)

భవానంతర్యామీ, సకల చిదచిద్గాఢ మమృతం
భవద్దివ్యాకారే, నృహరి శుభరూపే ప్రకటితమ్
సురాణాం భక్తానాం తవ మహిత షాడ్గుణ్యవిభవః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం- (98)

భవా నానందాత్మా మనుజనయనాఽగోచరగతేః
ఘనీభూతో రామే, జలద రుచిర శ్యామ వపుషి
ఋషీణాం ప్రత్యక్షః తవ మహిత షాడ్గుణ్యవిభవః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమభయం-(99)

భవాన్ కృష్ణబ్రహ్మాఖిల సులభ వాత్సల్యజలధిః
స్ఫురత్ త్వత్సౌందర్యా ద్యమృతగుణ దివ్యత్మని సరే
జగత్ప్రత్యక్షస్సాత్ తవ మహిత షాడ్గుణ్యవిభవః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమభయం(100)

ముముక్షూణామే తే త్రివిధ ఘనషాడ్గుణ్యవిభవ
స్వరూపా స్స్వవ్యాస్తే పరమపదలోకే రుచిరతాం
శ్రుతిశ్రుత్యంతాఖ్య ప్రచుర భగవచ్ఛాస్త్రవిదుషాం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ మమ దేహి త్వమభయం(101)

ప్రియశ్శ్రేష్ఠా భక్త స్తవ శుభతనుం శశ్వదమృతాం
వికుంఠా దర్చాయాం సులభ మవతీర్ణాం, సకమలాం
ముదశ్రూ రోమాంచైః పులకిత తనుస్త్వాం భజతిహి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమభయం(102)

తమోగాఢాక్రాంతే, దిశిదిశి మహావర్షసమయే
జడం సంసారాధ్వ స్ఖలితచరణం దీనమగతిం
కృపా పీయూషాబ్ధే! యదుతిలక! మాం పాలయవిభో
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమభయం(103)

న యాచే బ్రహ్మత్వం, న సురవరతాం నాపి శివతాం
న చైశ్వర్యం తేషాం విలస దణిమా ద్యష్టక మపి
భవద్దాస్యం యాచే పరమపద శశ్వత్సుఖకరం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం (104)

భవత్సాన్ని ధ్యే మత్కు చరిత మయోగ్యం కథయితుం
భవద్భావ్యత్స న్త్యై మత్కు చరిత మయోగ్యం గణయితుం
త్వదీయ స్త్వ త్వాల్యః తవ కరుణయా కేవల మహం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం (105)

సమారూఢః పక్షీ తవ రథశిఖాయాం, కరుణయా,
ప్లవంగ శ్చారూఢో నర రథ శిఖాయాం కరుణయా
కృపామాత్రే త్రైతో౽ఖిలసతి భవ ద్దివ్యసదనమ్
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం (106)

భవ ద్గీతాశాస్త్రం భవతి శ్రుతిపుంస స్సు నయనం
తథైవ స్యా ద్వ్యాస శ్రుతిశిఖర సూత్రావళి రపి
ఇదం నేత్రద్వంద్వం భవతి ముకురః, త త్త్వవివృతేః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం (407)

ముని ర్వేదవ్యాసో భవ దనఘరూపో విజయతాం
భవచ్ఛయ్యా రామానుజగురువరేణ్యో విజయతాం
భవత్ప్రజ్ఞాపూర్ణః పవనసుత మూ ర్తి ర్విజయతాం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మభయం (108)

ఎంబెరుమానార్ దివ్యతిరువడిగళే శరణం

ఇతి ప్రథమ శతకమ్

హరిః ఓం

శ్రీ శైనమః

శ్రీ యదుగిరీశ సంపత్కుమారస్వామినే

పరస్మై బ్రహ్మణేనమః

నమః పరమ ర్షిభ్యః

శ్రీ మతే రామానుజాయనమః

శ్రీ యదుగిరీశ ముక్తాహారః

ద్వితీయ శతకమ్

"హరిఃఓ"మి త్యుక్తి ర్నిగమ మకుటీ శాంతిపరమా
విభాతి త్వన్మూర్తిః కరధృత సమస్తాయుధ యుతా
సతాం శాంతిర్దుష్టాసుర దమన పూర్వేతివిదితమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహిత్వ మమృతమ్ - (1)

ఇదం చోమి త్యేత త్సకల మిద మోం మిశ్రిత మిదం
భవ ద్భూతం భావి ప్రచుర మపి చోమేవ వితతమ్
త్రికాలాతీతం చాన్యదపి ప్రథితో మేవ నిఖిలమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్ - (2)

అపూర్ణం పూర్ణేంత ర్భవతి సతతం సర్వ ముభయం
తథా సాంతం చాంత ర్భవతి తదనంతే త్వయి పరే
తరంగా స్సాముద్రా జలధి రివ సత్యా నతుమృషా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(3)

విభాఖ్యం వాచ్యం ధీప్రభృతి తవ షాడ్గుణ్య విభవం
చతుర్ధాత్మానం తత్తనుషు చప్రి విశ్వాత్మ మహసా
జగత్సృష్ట్యాదీన్ త్వం విరచయసి లీలా స్వరసతః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్- (4)

అకారార్థో వైశ్వానర సద నిరుద్ధాఖ్య సుతనుః
ఉకారార్థ స్తేజోమయ మహిత ప్రద్యుమ్న సుతనుః
మకారార్థః ప్రాజ్ఞ ప్రళయకర సంకర్షణ తనుః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(5)

తురీయం త్వత్తత్త్వం పరమపద లోకే విలసతి
"అదృష్టం చాగ్రాహ్యం జగదుపశమం శాంతిసుభగమ్
అచింత్యం చాలక్ష్యం కథయితు మతీతం శ్రుతి దపి,"
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(6)

యదుక్తం "నప్రజ్ఞానఘన, ముభయప్రజ్ఞమపిన,
నబాహ్యాంతః ప్రజ్ఞం, విగత చిదవస్థాత్రయ" మితి
నతత్ "ప్రజ్ఞాఽప్రజ్ఞం" "చిదచిదవిశాద్వైత మమృతం"
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(7)

తురీయే మాండూక్యోపనిష దుదితే బ్రహ్మణిపరే
విశత్యాత్మాముక్త స్త్వయి, తవ విభూత్యాంచ పరమే
ఉపాయశ్చాపే యో భవతిహి భవాన్ త్వత్పదజుషాం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(8)

జ్వలత్తేజశ్శక్త్యా, ప్రథమ వ్యూహ ఽమావిశ్య చిదహం
కృతౌ నాభ్యం భోజే జనయసి విధిం సృష్ట్యభిముఖః
జగత్సృష్ట్యై చేనం నియమయసి, బోధం వితరసి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్- (9)

ద్వితీయే నైశ్వర్యాద్భుత మహిత వీర్యైక వపుషా
మన స్తత్త్వే స్థిత్వా సృజసి ఘన వర్ణాశ్రమ విధిం
స్వధర్మం సంస్థాప్య ప్రథితయశ సాపాలయసితమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(10)

తృతీయేన జ్ఞానప్రచుర బలయుక్త్యాచ, చిదను
ప్రవిష్టస్సన్ లోకాన్ నయసి హితసత్త్వాధ్వనిభృశం
శివం తత్సంహారే నియమయసి ఖల్వంత్యసమయే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(11)

చితాం జాగ్రత్ స్వప్న ప్రశమన సుషుప్త్యాద్యను భవాన్
స్వకీయైతద్వ్యూహత్రితయగతిభి ర్నిర్వహసివై
చతుష్పాదేక స్త్వం తనుసహతురీయాత్మకతయా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(12)

నృణాం కర్మారాధ్యేహ భవ దనిరుద్ధాఖ్య సుతనుః
చితాం జ్ఞానారాధ్యా తవ మహిత ప్రద్యుమ్న సుతనుః
సతాం భక్త్యారాధ్యా భవ దనఘ సంకర్షణ తనుః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(13)

తురీయం త్వద్రూపం గురుఫణిఫణా మండలమణి
ప్రదీప్తం, శ్రీ నారాయణ భగవదిత్యాది కపదైః
పురాణ, శ్రీగీతా, శుకకృతి ప్రసిద్ధార్థ కథితమ్
(i) యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (14)

భవద్రూపం దివ్యం, తవ గుణగణం దివ్య, మమృతం
ప్రసాదం తే, దివ్యం సదన, మితి జానంతి కవయః
విదుర్నైర్గుణ్యోక్తౌ గుణ ఇతి గిరా ప్రాకృత గుణం
(ii) యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (15)

యథా పీయూషే నిర్మల మితిగిరా, తత్ప్రమలతా
నిరస్తా, నస్వాదు ప్రభృతిసుగుణా, బ్రహ్మణి తథా
నిరస్తా దోషా నిర్గుణ ఇతిగిరా, నాఽన్యసుగుణాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(16)

గుణానాం రూపాణాం ప్రకృతి గత హేయత్వ కలనాత్
వికారా స్సంప్రాప్తా స్సకల చిదచిద్రూప జగతి
సుఖం క్లేశస్పృష్టం భవతి మరణం యాంతి తనవః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(17)

(i) "శ్రీమద్భాగవతం XI-XV- 16, 17, 18 శ్లోకాః"

(ii) "శం:గీ:భా (14-5) శ్రీమద్భాగవతే XI-XX24 ప్ర. 27
పర్యంత శ్లోకాః'

ఇదం విశ్వం సత్యం చిదచిదుభయాత్మాఽత్రి పటవత్
త్వదీయే చ్ఛాధీనం, జగదుదయ భంగాది కరణే
వికాస స్సంకోచోభవత ఇహ తస్మిన్ తవ దృశా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్. (18)

సమానాస్తే తన్వః పృథగపి తురీయాత్మకతయా
సమారాధ్యా స్స్వామిన్ వివిధ పురుషార్థార్థిభిరిహ
స్వకర్మ జ్ఞానోపాసన ప్రపదనై స్స్వేష్టముఖతః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (19)

త్వమర్చాయాం జాగ్రద్విశదసమయే దృష్టవిభవః
మనోజ్ఞే య స్స్వప్నే ప్రియరసవశ స్సుప్తిసమయే
తురీయో వైకుంఠే నివససి ప్రపత్త్యైకసులభః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (20)

భవన్మూర్తి ర్వ్యక్తా, నగ నయనదృశ్యా, తదపరా
హృదృష్టే ర్వ్యక్తా త్వ దనితర భక్త్యైకసులభా
అనన్య త్వద్భక్తిః జనయతి సతాం దివ్యనయనమ్-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (21)

శ్రుతిప్రోక్తం తత్త్వం త్వమసి పరమం బ్రహ్మ త్రిగుణా
భవన్మాయా క్రీడా పరికరవరిష్ఠా తవ వశా;
జగత్సృష్టే ర్లీలాం భవదనుమతే ర్నిర్వహతి సా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (22)

నహి బ్రహ్మాత్మైక్యం శ్రుతిశిఖరసూత్రేషు భణితమ్
నచాత్మా జిజ్ఞాసా విషయ ఇహ, తద్బ్రహ్మపరమం
పరబ్రహ్మాంశాత్మా త దవయవతో, జ్ఞేయవిషయః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (23)

నసూత్రోక్తం సాంఖ్యం, భవదభిమతం, తన్మతమతః
విశుద్ధం గీతాసుప్రకటిత మపి శ్రుత్యనుగుణం
కుదృష్టి శ్చాన్యార్థం కథయతి త దర్థప్రవచనే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(24)

న కేనోక్తం నాఽహం త్వహమితి నచాత్మా మమతనుః
నదేహః క స్యాన్య త్త్వితి వదతి త ల్లౌకికజనః
ప్రసిద్ధం త ల్లోకాయతమత మితి ప్రాజ్ఞసదసి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(25)

తనూభిన్న శ్చాత్మే త్యుదిత మిహ సాంఖ్యైః, త దితరః
పరాత్మాఽస్తీ త్యుక్తం నిగమశిఖరజ్ఞైః; రత ఇదం
త్రిధా సిద్ధం త త్త్వత్రయ మత మసాంకర్యవిధినా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(

శరీరం ప్రత్యక్షం, నత దితర తత్త్వా నిహి నృణాం
శరీరాంతర్యాణు శ్చిదితి, చిదచి త్తత్త్వ హృదయే
ప్రవిష్టాంత శ్చాన్తా లసతి పరమాత్మేతి శ్రుతిషు
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం- (27)

యథా పాషాణాంత ర్గతదలఘు మండూక సలిలా
నజానాత్యజ్ఞ స్తద్వదిహ, చిదచిద్గాఢ మమృతం
భవంతం నద్రష్టుం ప్రభవతి జడో వేదవిస్తృతమ్
యదుక్ష్మాభృ త్సంప తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్(28)

నదేహ స్స్యాదాత్మా, నతుభవతి చిద్బ్రహ్మపరమం
న తేషాం తత్త్వైక్యం భవతి ఖలు త ల్లక్షణభిదా
వివేకస్యాభావాత్ న త దనుభవో లౌకికనృణాం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(29)

అవిద్యైవాధ్యాస స్త్వితియ దుదితమ్. త "ద్భ్రమమతమ్"
అవిద్యా హ్యజ్ఞానం వృతమిహ తయా జ్ఞాన మమలమ్
అతో జంతూనాం సంభవతి ఖలు సమ్మోహకలిలమ్
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(30)

అవిద్యా కర్మోక్తా పరిహరతి విద్యా తదఖిలమ్
పవిత్ర జ్ఞానాగ్ని ర్దహతి బహుధా కర్మవిదుషాం
నయుక్తం హ్యధ్యాసః కథమిహ తు మిథ్యైవ భవితుం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(31)

నచాధ్యాసో మిథ్యా భవితు ముచితం, నాపిచ కదా
అవిద్యా, మాయా వా, కుత ఇతి విచారే, చిదచితోః
స్వతో మిథ్యావాదా ద్భవతి హి చితా మాత్మహననం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(32)

అవిద్యా భూమ్యాది ప్రకృతి రపరా తేహి వపుషః
పరిపృష్ట క్షేత్రజ్ఞప్రకృతి రపి తత్రైవ లసతి
అనుస్యూతౌ సూత్రే మణిగణఇవే తౌ వపుషి తే-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(33)

క్వమిథ్యా శూన్యార్థా శ్రుతివిమత విజ్ఞాన గదితా?
క్వచాధ్యాసో భ్రాంతి శ్రుతివిమత సాంఖ్యప్రకటితః?
అవిద్యాకర్మార్థా క్వతు నిగమవాచా పరిమళా!
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (34)

జగత్యాత్మానాత్మ ప్రవిభజన సంస్కారజనితౌ
వివేకశ్చాధ్యాసో; ప్యుభయవిధయోః కశ్చి దనఘం
వివేకం గృహ్ణాతి పరివిమలమనాః; కశ్చి దపరమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ మమ దేహి త్వ మమృతం (35)

శ్రుతేరాత్మా తేజః, తిమిర వదనాత్మేతి విశదమ్
విరుద్ధావన్యోన్యం త్వితి విదిత మేతౌ భువిన్రుణాం
అనాత్మాత్మాధారః కథమపి నిసర్గే నభవతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (36)

అవిద్యా నైసర్గీభవతి భవతాం, భ్రాంతి రితిచేత్
అశభ్రంశ స్సిద్ధో గుణావహిత విజ్ఞానజలధేః
కుతస్తే భ్రాంతి స్స్యా దితితు నిగమోత్సాహిత మిదం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (37)

అవిద్యా త్వ చ్ఛక్తిః, తవ శుభదృశా సృష్టు ముచితా
జగత్, త ద్వైరూప్యం భవ దమల సత్త్వామృత వపుః
త దంతశ్శాస్తాత్వం భవితు ముచితో దివ్యవపుషా
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయా! మమ దేహి త్వ మమృతం (38)

త్వ దంశో క్షేత్రజ్ఞో భవితు ముచితః కింతు జగతాం
కథం చేశ ద్వంద్వంభవతి, తద నౌచిత్య ముదితమ్
భవద్గీతా స్త్వేవం త్వ మసి చిదచిచ్ఛాసకవిభుః -
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయా! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(39)

అమోఘా వైచిత్రీ భువన రచనాఽనల్పనిజధీః
అహో! సర్వజ్ఞత్వం త్వదమల గుణాభాంతి శ్రుతితః
కుదృష్టి స్త్వాం దృష్ట్వా రహిత ఇతి భ్రాంత్యా ప్రవదతి-
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయా! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(40)

నిరీశాక్షే సాంఖ్యేన స్సృజతి జగద్భ్రాంత పురుషః
జడా మాయాదృష్టే ర్హి రహిత తయా శక్తి విధురా
జగత్స్రష్టుం త్వంభో భవసిహ జడం దృష్టి రహితం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయా! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(41)

వివేకో వస్తూనాం హృదయ విసృతి ర్భేద విషయః
కథం భేదా భావే భవతి స వివేక స్తనుభృతాం
వివేకా భావే కస్సద సదితి వేత్తుం ప్రభవతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయా! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(42)

పితా జ్ఞాతా మాతా హ్యచి దిహాపరే జ్ఞాన ముభయోః
సముద్యత్సంతానం భవతి తద భేదాన్వయ ఫలమ్
అభేదో, భేదస్స్యాః, విశదత మనిత్యా నతు భ్రమాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతం-(43)

పరంజ్యోతి స్తేజోమయ మితి వదంతి శ్రుతి వరాః
వినా భేదే నైతత్ ప్రసరతి కథం భాతి యుగళే
పదార్థానాం జ్ఞానం న భవతి వినా భేద వివృతేః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(44)

జగన్మిథ్యా, శూన్యం క్షణిక మితి యుక్త్యైక ముషితాః
వదంత్యే త త్సత్యం త్వితి శ్రుతి సుతం భాతి విమలం
సదాధారం విశ్వం, చిదచిదుభ యైకాస్పద మిదం
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(45)

యథా చైకో వృక్షో దళ సుమ ఫలాకార వశతః
విభిన్నో దృష్టో న ప్రథయతి విభాగా న్తరత నుతాం
తథైవ త్వ త్తత్త్వం చిదచిద వినా త్వైన లసతి
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్(46)

అచిద్ద్రవ్యే భేదో జడమజడ మిత్యస్తి వితతం
జడం లీలా భూతౌ, త్రిగుణ మయతోఽనిత్య మసుఖం,
త్రిపా ద్భూతౌ సత్త్వ ప్రచుర మజడం నిత్య సుఖదం-
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(47)

అచిద్ద్రవ్యం శుద్ధం భవతి హి పరే వ్యోమ్ని; ప్రకృతే
రభావాత్: తద్వ్యష్టుం న కథ మధికారోఽస్తి ప్రకృతేః
అత శ్శుద్ధం బోధో ల్లసిత మజడం భాతి మహసా-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(48)

సదు ద్భూతం సత్త్వం: భవతి తమసా చాపి రజసా
విమిశ్రం మాయాయాం, సకలవిధ జీవేషు లసతి
కథం మిథ్యావాదో భవతి చిదచిత్తత్త్వ విషయే-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(49)

న సత్త్వం మిథ్యాస్యాత్, త్రిగుణమయ మాయాంతర గతం
క్వ సత్త్వం తత్ర క్వత్రి విధకృత భేద స్తదుపరి
కుతో మాయాయా స్త ద్వ్యతికర మిథ స్సాంకర మతం?
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(50)

జగన్మిథ్యాభావ స్సంప్రతి తనుప లబ్ధేః; వదశికః
ప్రమృష్టాన్నం భుక్త్వాఽగళమపి న చాఖాద మితి వై
వినోన్మత్తః పైత్య భ్రమకరరుజా పీడిత మతిః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (51)

న చిత్రాణాం స్థానం లవ మసతి కుడ్యే: నతనుజాః
వధూట్యాం వంధ్యాయాంయది కథమభావే జగదిదం
శ్రుతే ర్బ్ధాస్తిక్యం, గురుతదుపదేశాది కథనం?
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (52)

జగన్మిథ్యాత్వోక్తే స్సకల విషయాజ్ఞాన తిమిరే
సమస్త ప్రామాణ్య ప్రతిభట ప్రపంచేతి విషమే
కథం బోధాభావే ప్రభవతి నృణాం జీవితుమపి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(53)

ప్రవృత్తే జీవానాం క్షణికమయ విజ్ఞాన విభవే
చితో ధారాచ్ఛేదే స్మృతి విరహితానాం భువి నృణాం
జగద్వ్యాపారం కర్తుం క్షణ మపి కదా న ప్రభవతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(54)

భవాన్ శశ్వద్గోప్తా సకల విధధర్మస్యచ నృణాం
కథం మిథ్యాభూతే జగతి నిజ ధర్మానుసరణం
కుతో ధర్మాభావే స్వహిత పురుషార్థార్జన ధృతిః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహిత్వ మమృతమ్-(55)

స్వతో మృత్సత్యం, తన్మయఘట శరావాడికమసత్
ఇదం కార్యత్వాదితి భువి యదుక్తం తదనృతం
ఘటాదా మృత్సత్వాత్, భవతి తద నిత్యం వికృతితః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతం(56)

న మిథ్యా యద్దృశ్యం; ప్రకృతి వశతో నశ్యతి జగత్
అనిత్యం స్యాత్: న స్యాజ్జగతి యద నిత్యం తదనృతం
న హ్యాతవ్యో వేదః శ్రుతి ప్రతిభట న్యాయ వచనైః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతం(57)

విధేర్లోకః 'సత్యః' త్రిగుణమయ మాయా పరివృతః,
సరస్వత్యావాసః, తదపి పునరావృత్తి సహితః
న మిథ్యా : శాస్త్రేషు ప్రథిత యశసాభాతి సతతం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం-(58)

త్రిపాద్భూతే స్సంపత్ ప్రకృతి జఠరోద్యన్న వనవో
ల్లస ద్బ్రహ్మాండేషు ప్రతిఫలతి కించిద్వి కృతితః
అత శ్శశ్వద్బీజం భవతి విభవోల్లాస జగతాం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (59)

అచిచ్ఛుద్ధం సత్త్వం పరమపదలోకేఽత్రి ప్రకృతేః
గుణై రేత త్సవ్యాప్తం జగదథత్రి పాద్భూత్యను కృతేః
అనిత్యం స్యాద్విశ్వం జ నిలయపరిణామకతయా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ మమ దేహి త్వ మమృతం (60)

భవన్మాయా శక్తేః త్రిగుణగత సత్త్వాంశుఫలితే
జగత్సత్త్వత్వే, తద్వ్యతికర గుణైర్వ్యాజితతయా
ప్రవాహాస్వాపత్యం భజతి, తద సత్యం న భవతి-
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (61)

న వృక్షుస్థాణుభ్యః న తరులతికేభ్యః పశురిహ
న మర్త్యో జంతుభ్యః భవతి క్రమశః కాలవశతః
ఇయం సృష్టిర్యుష్మన్మధురయుగ పద్దృష్టిఫలితా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (62)

శిలాయా శ్చారోహాక్రమణ విధినా మానవజనిః
యది స్యాత్ ప్రాగ్జాతి ర్భవతిహి కథం పూర్వతనుతః
సదా భాసంత్యేతే జగతియుగ పత్సృష్టి నియతేః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం. (63)

ఇదం విశ్వం మిథ్యా నతు భగవతా సృష్ట మితి యః
వద త్యామ్నాయాంత ప్రతిభటమతిః కిం గురురసౌ
ప్రబుద్ధః? తత్సత్యేతరమత మిదం మోహా యతికం?
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (64)

వినా దృష్టే ర్విశ్వే విలసిత విచిత్రాః కథ మపి
వచోత్పద్యంతేతే ప్రకృతి గతజాడ్యాంధతమసి
జగత్స్రష్టా కశ్చి ద్భవతి ఘన సంకల్ప విభవః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (65)

నిరాధారే వ్యోమ్ని ప్రబలగ్రహ గోళా స్స్వపథిషు
సదాన్యోన్యా కర్షోద్భవ దృఢబలాయాంతి భ్రమణం
భవన్మాయా శక్తేరితి జడధియ స్తేఽత్ర న విదుః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (66)

జగద్వ్యాప్యం, వ్యాపీ త్వమసి, చిదచి త్తత్వహృదయే
సుఖాసీనో విష్ణుస్త్వ "మమృత" మితి శ్రుత్యభినుతమ్
కుదృష్టిస్త్వాం మాయామయ "మనృత" మిత్యేవ వదతి
(i)యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం(67)

(i) "[illegible] - అంతర్యామి బ్రాహ్మణోపనిషది ద్రష్టవ్యం"

భవన్మాయా శక్తిః త్రిగుణమయ సాంకర్యమలినా
కథం తస్యామంత ర్భవతి విమలం సత్త్వమ జడం
భవద్దివ్యం రూపం వదతి జడధీ "ర్మాయిక" మితి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (68)

విధేర్లోకా దూర్ధ్వం లసతి పునరావృత్తి రహితమ్
శతోక్తం 'తద్విష్ణోః పరమపద' మిత్యాఖ్య 'మమృతం'
కతోక్తం తన్మాయామయ 'మనృత' మిత్యశ్రుతిమతం
(i) యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్ (69)

అనావృత్తి శ్శబ్దాదితి శ్రుతి శిరస్సూత్రి పఠిత
స్ఫురచ్ఛాందోగ్యాంతేరిత 'దహరవిద్యైవ' హి సతాం
ప్రదాతుం శక్తాస్యాత్, నతు తదితరా మోక్షపదవీం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్ (70)

పదం, స్థానం, ధామే త్యుదితముచితైర్గీర్భి 'రమృతం'
తదర్చిర్గమ్యంచా వ్యయమనఘ 'మానందసదనమ్'
అతో బ్రహ్మాత్మైక్యం న భవతి సతాం ముక్త్యనుభవే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(71)

(i) (శాం:బ్ర:సూ,భాష్యం 1-3-33; 3-3-32) (శా, గీ, భా. 2-51; 5-5; 8-21, 26, 11-38, 13-20; 12-28; 15-6; 18-56,62.)

ఋషివర్గైర్భక్త్యా వ్రజతి తవ ధామేతి భవతా
సుగీతం, వ్యాసాద్యైః శ్రుతి శిఖరసూత్రేషు భణితమ్
తదన్యే మోక్షోన క్వచిదవగతం తత్కృతి యుగే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(72)

నివృత్తిర్దుః ఖానా ముపల సమవృత్తిశ్చ పరిక్ళప్తే
ర్విముక్తిః, కైవల్యం, తదుపరి నిజాత్మాప్తి రితిచ
వితర్కైస్త్వద్భక్తైర్బహు వివిధ మోక్షాశ్చ వివృతాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్- (73)

జడాయాం త్వాత్మోత్త్వేక్షితపథిషు చోద్దేశ విధురాః
ముముక్షుః త్వాం ద్రష్టుం దహరగగనే సంప్రవిశతి
హృదగ్రేద్వద్రేభిః పరమపద పర్యంత వితతా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతమ్-(74)

సతామర్చిర్మార్గే త్యజతి రవిరుష్ణం, త్యజతిసః
శశీశైత్యం, వాయుః ప్రసరతి సుగంధంచ, వరుణః
ప్రసాదాం పానీయా నుపచరతి, విద్యుజ్జ్వలసతి
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం(75)

హృదగ్రన్మార్గోర్చిర్గతి మనుసరణ్ హార్దకృపయా
విభేద్లోకంగత్వా, తదనువిరజస్నాన విమలః
వికుంఠే త్వత్ప్రాప్తే ర్వ్రజతి శ్రుతితో మోక్షపదవీం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహిత్వ మమృతమ్ -(76)

విధిఃకృత్వా ముక్తోపచరణ మద్వైతాంశ్చవిరజా
తటేశీరి వైకుంఠాభి ముఖచరణాన్ ముక్తపురుషాన్
విలోక్యానందా శుర్ధరతి మకుటేతత్పదరజః
యదుత్సోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (77)

జగత్సత్యం, తస్మాద్విమలతర సత్త్వంతవవపుః
తథాసర్వేజీవాః, పరమపద, మర్చిష్పథమపి
పరిదీప్తం స్యాదేతత్సకల మనఘంశశ్వదమృతం
యదుత్సోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (78)

త్రికాలైర్బాధ్యంస్యా జ్జగదిదమనిత్యం, నపచతి
త్రిపాద్భూతౌ కాలః, కిమపిపరిణామానభజతి
అనంతత్వంతత్రి వ్రజతిసకలం విస్తరవిధేః
యదుత్సోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం-(79)

ఇహాజ్ఞానం సత్త్వాద్భవతి, పరధామ్న్యే తదజడాత్
విశుద్ధాత్ సత్త్వాత్సంభవతి, తదఖండోత్కటవిభా
ప్రబోధోద్దీప్తం ప్రాణయతి, భువనాన్యుజ్జ్వలయతి.
యదుత్సోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (80)

త్వదీయాంశశ్చాత్మా భవతిభవదంశాత్మకమహాం
విశుద్ధం, తన్మాయాజనిత మహతశ్చా హమితిష్వై
భ్రిమత్యజ్ఞానీ తత్ త్యజతితవ శేషత్వసుధియా
యదుత్సోభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (81)

స్వతోఽజీవస్స్వచ్ఛః, జననమరణాద్యైర్బహువిధైః
వికారైరస్పృష్టో ప్యతిపరిమిత జ్ఞానవశతః
శరీరాత్మభ్రాంత్యాఽనుభవతి సుఖందుఃఖమితివై
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్(82)

నచిన్మాత్రోజీవః జగదనుభవ జ్ఞానగుణభాక్
వికుంఠే తద్జ్ఞానం ప్రవికసతి ధర్మాత్మకతయా
తదేవాత్రజ్ఞానం ముకుళయతి జాడ్యేనప్రకృతేః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం-(83)

భవద్వీక్షాజ్యోతిః ప్రసరతి పరేవ్యోమ్ని భువిసా
స్ఫురత్తారాకారేహ్యభయకర ముద్రాభిరవతి
పవిత్రా శ్రీపాదైర్హరిపద మహానందరసికాన్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం- (84)

శ్రుతేః కోశేషూక్తా క్రమవివృత విజ్ఞానపదవీ
తదూర్ధ్వే, తస్యాగ్రే రసమయ మితిబ్రహ్మభణితమ్
అతోఽనందో బ్రహ్మేత్యమృత పదమాప్నోతివిబుధః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం-(85)

త్రిపుట్యా విజ్ఞానంభవతిహి, తదూర్ధ్వం తవపద
ప్రపత్తేర్విజ్ఞానాద్ద్రవతి హృదయే తన్మయరసః
పరబ్రహ్మానందో భవతిసులభస్త్వత్పద జుషాం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతమ్-(86

"రసో వైస" స్త్వాత్మం హృదయకుహరే, క్షీరజలధా
వహో భూమ్నా వ్యాప్తో నిత్యామృతలహరీ వీచివిభవైః
అనంతేత్వన్మూర్తి స్స్ఫురతి రమయారాజీవనిధా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(87)

భవత్తత్వం క్షీరాంబునిధి వదపారం, రసమయం
తదంతస్థైర్ముక్తైరనుభవిత దివ్యామృతనిధేః
కణాన్యశ్నం త్యాత్మార్చన పరధియోజ్ఞాన జటిలాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతమ్-(88)

యథాకూపస్థ స్తదపి రుచివశాజ్జీవన నిధా
వసక్తస్స్నాతుం, త్వత్పరమపదలోకేఽను భవితుం
హ్యానిష్టః కైవల్యానుభవ రసికస్త్వామ పితథా
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతం- (89)

పరవ్యోమ్ని స్థిత్వావససి దహరాకాశకుహరే
సమీపేజీ నానామమితకరుణాపూరితహృదా
ప్రపన్నానాం మోక్షః కరబదరవత్ త్వత్పదజుషాం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతం- (90)

భజంతేత్వాం కేచిత్ శమ దమతితిక్షాగుణసుమైః
భజంతేత్వామన్యే సకలచిదహింసా గుణసుమైః
భజంతేత్వాం దీనావనగుణ సుమైర్నిత్యమపరే
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వమమృతం- (91)

నజానే త్వత్పాదాంబురుహ యుగళోద్యన్మధుకణాత్,
నజానే త్వద్దివ్యోజ్జ్వల మధుర నామామృతకణాత్
కిమప్యన్యం దేహిత్వత్కర మఖిలభూతా భయకరమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్.-(92)

భవల్లోకే నిత్యాస్సకల విధభోగోపకరణైః
చిదానందస్సత్యాః రవిశశితటిత్కోటి మహసా
మహఃపూరేఽపారే, సరతి పరమానందలహరీ
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(93)

ప్రకాశో వైకుంఠే విలసన పరోఽనంతవిభవః
విభాగానర్హా తత్పరిషదమృతానంద విహృతిః
అహో, త్వత్సౌందర్య ప్రసృమరరసోల్లాస చరితమ్
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్(94)

క్వచిల్లక్ష్మీస్మేరోల్లసితకరుణాపాంగసుధయా
చ్వికన్మూర్ధ్ని ఘ్రాణేతవశుభకర స్పర్శకథయా
భవల్లోకే ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వమమృతం-(95)

క్వచిత్ త్వత్ప్రాసాదాత్, మణికనక సౌధాగ్రనివసత్
చిదానందోద్రిక్తాః భవదమృతలీలాత్త విభవాః
ముహుర్దృష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమదేహి త్వ మమృతమ్-(96)

క్వచిత్ శ్రీకస్తూరీపరిమళ మిళచ్చందనరస
ప్రసిక్తోద్యద్వీథ్యంటా పథిషువిచరత్ దివ్యపురుషాః
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖ మనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమ దేహీ త్వ మమృతం(97)

క్వచిత్సౌ వర్ణాంతర్మణి మయమహామండపతలే
కుమారీ లాస్యోద్యన్మధుర రస హేలా పరవశాః
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ! మమ దేహీ త్వ మమృతమ్-(98)

క్వచిద్దివ్యోద్యానే శ్రుతిసుఖవిరావ ద్విజవరాః
మయూరాణాం నృత్యోత్సవవివృత పింఛోజ్జ్వలరుచీః
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృత్సంప త్తనయ!మమ దేహీత్వ మమృతమ్- (99)

క్వచి త్త్వత్కాసారే, కనకకమలోద్యానవిచరత్
విశుద్ధ శ్రీహంసాః లలితపదవిన్యాస మధురాః
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంపత్తనయ! మమ దేహీ త్వ మమృతమ్(100

క్వచిద్భోధా హార్యేవివిధమణి కిమ్మీరవిభయా
విలాసక్రీడా సంచరదఖిల శాఖామృగచమూం
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృ త్సంప త్తనయ! మమ దేహీ త్వ మమృతం(101)

క్వచిద్యస్మద్విశ్వ క్షితితరచనామూల విలస
న్మహాశ్వత్థచ్ఛాయా దళ, సుమ, ఫలాదీని బహుధా
ముహుర్ద్రష్ట్వా ముక్తాస్సుఖమనుభవంతి ప్రముదితాః
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం (102)

కదాసింహద్వారి త్వదమృత విభూత్యాంశు ప్రతిమయం
ఖగంద్రష్ట్వా భక్త్యాహ్యహమథవ మామిప్రముదితః
కదామాంస్మేరాస్యోనయతిఖగరాట్త్వత్పరిషది
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ మమ దేహి త్వ మమృతం (103)

కదాదివ్యాస్థానే గురుఫణిఫణామండలమణీ
ఘృణీప్రాంచచ్ఛ య్యోపరిశయిత యుష్మత్పదయుగే
సుసంవాహ సక్తాంతవసదసి దృష్ట్యామిజననీం
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం(104)

కదాదివ్యాస్థానే, తవనయన సంజ్ఞామనుసరన్
సమస్తబ్రహ్మాండాన్ సతతమధయః పాలయతితం
ప్రభుంవిష్వక్సేనం తవసదసిదృష్ట్వా మ్యహమహో!
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం(105)

కదా రాసక్రీడా మధురరసలీలామధుధునీ
పరీవాహోన్మగ్నాన్ సుమలలిత సౌందర్యసుభగాన్
మిళిత్వాపముక్తాన్ త్వచ్ఛుభసద సిదృష్ట్యామ్యహమహో
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహి త్వ మమృతం(106)

కదాఽవ్యాజ ప్రేమ్ణా పరిణత భవదాగ్రివివశాన్
భవత్పాదాంభోజస్రవదమృతధారార్ద్రహృదయాన్
మిళిత్వాత్మారామాన్ తవసదసిదృష్ట్వా హ్యహమహో!
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహీ త్వమమృతమ్-(107)

కదాపూర్వాచార్యాన్ తవవివిధభూషాయుధమయాన్
భవత్సిద్ధాంతప్రవచనపరాన్, సర్వజగతాం
సముద్ధర్తౄన్ పూతాన్ తవసదసిదృష్ట్వా హ్యహమహో!
యదుక్ష్మాభృత్సంపత్తనయ! మమ దేహీ త్వమమృతమ్-(108)

ఎంబెరుమానార్ దివ్యతిరువడిగళే శరణం
ఇతి ద్వితీయ శతకమ్